

Vítej na vodním díle Vranov nad Dyjí!

1. Přečti si následující text. Informace, které v něm chybí, získáš z informační tabule. Zapamatuj si je a po vypršení limitu je zapiš. Pokud sis nezapamatovali vše, pokus se vše scházející získat výměnou od spolužáků.

Vranovské vodní dílo nacházející se na ..... říčním kilometru spadá svojí dobou výstavby do období ..... let ..... století, konkrétně do let .....-..... Místo výstavby nebylo vybráno náhodou – zúžené údolí Dyje v těchto místech bylo ideální pro stavbu ....., stejně tak rozsáhlé území směrem proti proudu řeky nabízelo vhodný prostor pro vznik ..... Údolí, které bylo činností vodního toku vyhloubeno, má v horní části šířku necelých 300 m, délka koruny hráze (horní část, po které se dá pohybovat) činí ..... m. Pokud stanete uprostřed koruny, pod vámi bude právě ..... m železobetonové konstrukce, hloubka přehradní nádrže je v těchto místech okolo ..... metrů. Přehrada má základ (ve směru proudu řeky) dlouhý ..... m. Ve stěně přehrady se nachází několik otvorů – blíže k ..... břehu ....., kterými začíná potrubí sloužící pouze k regulaci průtoku a vodního stavu nad i pod přehradou. Tyto propusti se nazývají ..... Blíže k ..... břehu se nacházejí ....., kterými začíná potrubí přivádějící vodu k turbínám hydroelektrárny.

2. Do mapy zapiš názvy prvků krajiny, které jsou v následujícím textu tučně. Spolupracuj s ostatními, maximálně však ve čtveřici.

Přímo nad levou stranou hráze se na skále nad ní tyčí častý turistický cíl – **Claryho kříž**, od něhož je krásný výhled na velkou část vodního díla. K němu vede cesta jednak z obce Onšov, ale také z **Granátové zátoky**, která je první zátokou, kterou musíte obejít, pokud se chcete dostat na **Vranovskou pláž**. Díky vystavění **lávky**, která vede přes **Švýcarskou zátoku**, je cesta značně usnadněna. Přes nádrž, tzv. „jezero“ se na protějším břehu nacházejí dvě částečně spojené zátoky – **Lančovská zátoka** (blíže k hrázi) a **Stříbrná zátoka** (dále od hráze).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

3. Pročti si následující text a poté doplň na základě výkladu chybějící informace.

Hlavním důvodem pro stavbu přehrady byla nutnost ..... vodního toku tak, aby svým nestálým průtokem nepůsobil škody, zejména o oblasti po proudu od Vranova nad Dyjí. Před výstavbou již proběhlo několik neúspěšných pokusů řeku zkrotit, stavba železobetonové přehrady však měla být již dostatečným řešením. Kromě primární funkce má vodní dílo i funkce vedlejší, a to ....., ... a ..... Svým výkonem není vranovská hydroelektrárna celorepublikově významná, část vyrobené elektřiny zásobuje blízké okolí, zbytek je odváděn do transformátorů poblíž jaderné elektrárny ..... Voda, která je z nádrže odčerpávána, je vedena potrubím do úpravny vody náležící městu ..... Během letního období se k nádrži sjíždějí rekreanti z celé republiky i zahraničí. Přitahuje je ....., ..., ... i bohatý program, který je pro ně zejména na ..... připravován. Nádrž obdržela v dobách minulých přezdívku „.....”.

Výstavba však nepřinesla pouze profit, ale jako výrazný zásah do krajiny s sebou nesla několik negativních dopadů. Kromě rozsáhlého ..... musela být vysídlena obec ..... ležící na soutoku Dyje a ..... Stejný název zaniklé obce nese obec, která byla nově vystavěna pro vystěhovalé obyvatelstvo. V souvislosti s přesunem obyvatel získala zaniklá obec přízvisko „.....”, nově vzniklá pak přízvisko „.....”. Ještě významnější pak byl dopad ekologický. Výstavbou se výrazně změnil ..... vody toku, velkého teplotního rozdílu dosahuje voda nad přehradou a pod přehradou. Vzhledem k umístění vpustí do potrubí vedoucího skrze přehradu hluboko pod hladinu nádrže jím prochází voda, která je ve vodním sloupci jen několik metrů nade dnem. Tato voda je na rozdíl od vody na hladině během roku teplotně stabilnější – v zimě ....., v létě ..... Během letních měsíců činí rozdíl v teplotě vody před výstavbou a po ní až ..... °C. Výstavbou tak došlo k rapidní změně ekologických podmínek

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

zejména pro vodní živočišné druhy a druhy na vodu vázané. Mimo tento ekologický dopad vedlo snížení teploty vody pod přehradou k rekreační neatraktivitě míst po proudu od Vranovské přehrady. Pro nejmenší rakouské město ....., které leží ..... km po proudu, znamenal tento fakt praktické vymizení masového cestovního ruchu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035